

บทที่ 5

การแบ่งประเภทของกฎหมาย

1. การแบ่งประเภทของกฎหมายตามเนื้อหา

1.1 กฎหมายสารบัญญัติ (Substantive Law) หมายถึง กฎหมายที่กำหนดสิทธิหน้าที่ที่ตลอดจนความรับผิดชอบใดๆอย่างหนึ่งไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญาแก่บุคคล เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา

● 1.2 กฎหมายวิธีสบัญญัติ (Procedural Law) หมายถึง กฎหมายที่กำหนดกระบวนการวิธีพิจารณาความเพื่อจะบังคับให้เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ของบุคคล เพื่อให้เกิดผลในทางกฎหมาย เช่น ป.วิ.อ ป.วิ.พ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาความปกครอง พ.ศ. 2542 พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค **2551** พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว **2553** เป็นต้น

2. การแบ่งกฎหมายตามวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้ กฎหมาย

2.1 กฎหมายภายใน (National Law) หมายถึง กฎหมายทุกประเภททั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ที่ใช้บังคับภายในประเทศใดประเทศหนึ่ง

2.2 กฎหมายระหว่างประเทศ (International Law)

หมายถึง กฎหมายที่ใช้บังคับกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทรงสิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศ คือ รัฐ องค์การระหว่างประเทศ และปัจเจกชนในบางกรณี

3. การแบ่งประเภทของกฎหมายตามผลประโยชน์หรือนิติสัมพันธ์ของผู้ทรงสิทธิ

- 3.1 กฎหมายมหาชน (Public Law) หมายถึง กฎหมายที่วางระเบียบแบบแผนนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนในความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยรัฐอยู่เหนือเอกชน การใช้อำนาจรัฐต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3.2 กฎหมายเอกชน (Private Law) หมายถึง กฎหมายที่ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ของบุคคลระหว่างเอกชนกับเอกชนซึ่งมีฐานะเท่าเทียมกัน

การจัดหมวดหมู่ของกฎหมาย

1. กฎหมายมหาชน

- กฎหมายที่กำหนดองค์การและขอบเขตการใช้อำนาจรัฐกับ
เอกชนหรือประชาชนผู้อยู่ภายใต้ปกครอง

ก.ม.ซึ่งจัดในกลุ่มกฎหมายมหาชน มีดังต่อไปนี้

1.1 รัฐธรรมนูญ Constitution

- คือระเบียบว่าด้วยการปกครองรัฐ รวมทั้งกำหนดความสัมพันธ์กับประชาชน และประกันสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน
 - ในแต่ละยุคสมัย บรรดารัฐธรรมนูญและธรรมนูญการปกครองที่มีมาทุกฉบับ มีสาระสำคัญเหมือนกัน ที่ยึดมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจอธิปไตยโดยรัฐสภาทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล จะมีเนื้อหาแตกต่างกันก็แต่เฉพาะในเรื่องสถานภาพของรัฐสภาและสัมพันธ์ภาพระหว่างอำนาจอธิปไตยกับอำนาจบริหาร เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ของบ้านเมืองในขณะนั้น ๆ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2558 มีข้อความดังนี้

- กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการต่อกันและกัน
- กำหนดสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน
- กำหนดหน้าที่ของประชาชน
- กำหนดแนวนโยบายของรัฐ
- กำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญ
- กำหนดองค์กรอิสระตาม ร.ช.น
- การปฏิรูปประเทศ
- ศาล และกลไกตรวจสอบอำนาจรัฐ

1.2 กฎหมายปกครอง

- คือ ก.ม.ว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองหรือการบริหารภายในรัฐ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับบริการสาธารณะในด้านต่างๆ
- ก.ม.ปกครองประกอบด้วยก.ม.ว่าด้วยการจัดองค์การเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และ ก.ม.ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองกับเอกชน
- หลักนิติรัฐมีสาระสำคัญในทางกฎหมายปกครอง อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องอยู่ภายใต้ก.ม. การตัดทอนหรือลิดรอนสิทธิเสรีภาพของปช.ช.ต้องมีก.ม.ให้อำนาจไว้ ต้องใช้ดุลยพินิจโดยชอบด้วยก.ม. โดยศาลมีอำนาจตรวจสอบดุลยพินิจของฝ่ายปกครองได้

1.3 กฎหมายอาญา

● เป็นก.ม.เกี่ยวกับการกระทำผิดและการลงโทษ ได้แก่

1. ประมวลกฎหมายอาญา แบ่งเป็น 3 ภาค คือ ภาคทั่วไป ภาคความผิด ภาคลหุโทษ
2. ก.ม.อื่นที่มีโทษทางอาญา เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้

ประเภทของความผิดทางอาญา มีดังนี้

1. ความผิดอาญาแผ่นดินกับความผิดต่อส่วนตัว
2. ความผิดอาญาที่ต้องการผลกับความผิดอาญาที่ไม่ต้องการผล
3. ความผิดอาญาที่เจาะจงตัวผู้กระทำกับความผิดไม่เจาะจงตัวผู้กระทำ

ตัวอย่างเช่น

- “ผู้ใด.....” ไม่เจาะจงตัวผู้กระทำผิด
- “หญิงใดทำให้ตนเองแท้งบุตร.....”
- “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน....” เจาะจงตัวผู้กระทำผิด

เกณฑ์ความรับผิดชอบทางอาญา ประกอบด้วย

1. กระทำครบองค์ประกอบที่ก.ม.บัญญัติ
2. การกระทำไม่มีก.ม.ยกเว้นความผิด
3. การกระทำไม่มีก.ม.ยกเว้นโทษ

1) กระทำครบองค์ประกอบที่ก.ม.บัญญัติ

1.1 มีการกระทำ

การกระทำหมายถึง การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้
สำนึกหรือภายใต้บังคับของจิตใจ

ขั้นตอนการกระทำ

- คิด
- ตระเตรียมการ
- ตัดสินใจ
- ลงมือกระทำ

● การกระทำประเภทเคลื่อนไหวร่างกาย แยกได้ดังนี้

1) การกระทำโดยตรง คือ บุคคลนั้นเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง

- บางกรณีผู้กระทำมิได้กระทำทุกขั้นตอน แต่ก็ต้องถือว่าเป็นการกระทำโดยตรง

- บางกรณีบุคคลใช้สัตว์เป็นเครื่องมือ ก็ถือเป็นกรกระทำโดยตรง

2) การกระทำโดยอ้อม เป็นการกระทำซึ่งบุคคลกระทำโดยผ่านบุคคลอื่นและบุคคลอื่นมีการกระทำ แต่บุคคลอื่นมีเหตุยกเว้นโทษหรือไม่มีเจตนากระทำผิด ถือเป็นเครื่องมือของผู้กระทำผิด (**Innocent Agent**)

การกระทำประเภทไม่เคลื่อนไหวร่างกาย

1. การงดเว้น ผู้กระทำมีหน้าที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันผลร้าย แต่ผู้กระทำงดเว้นทำให้เกิดผลเสียหาย หน้าที่อาจเกิดจาก
 - (1) ตามกฎหมาย
 - (2) ตามสัญญา
 - (3) ตามการกระทำครั้งก่อนของตน
2. การละเว้น เป็นการไม่กระทำหน้าที่ทั่วไป เช่น มาตรา 374 ความผิดฐานไม่ช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิต

1.2 การพิจารณาครบองค์ประกอบภายนอก

- พิจารณาจากบทบัญญัติก.ม.ในแต่ละฐานความผิด เช่น ม. 288 “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น”
 - 1. ผู้กระทำ ผู้ใด ก
 - 2. กระทำ ฆ่า ปืนยิง
 - 3. วัตถุที่กระทำหรือกรรม ผู้อื่น ข

1.3 การกระทำครบองค์ประกอบภายใน

ได้แก่ เจตนาและประมาท

เจตนา คือ การกระทำโดยรู้สำนึกในการกระทำและในขณะเดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ประมาณ หลักพิจารณามีดังนี้

1. เป็นการกระทำผิดมิใช่เจตนา
2. กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังในภาวะเช่นนั้น ตามวิสัยหรือตามพฤติการณ์ หมายถึง การขาดความระมัดระวังใน
 - ภาวะเช่นนั้น พิจารณาในขณะที่กระทำการนั้นๆ เช่น ขณะหยิบปืนทำความสะอาดแล้วเกิดลั่น หรือ ขณะขนถ่ายน้ำมันแล้วเกิดระเบิด
 - ตามวิสัย พิจารณาจาก ตัวผู้กระทำโดยดูจาก เพศ อายุ การศึกษา รวมทั้งวิสัยของบุคคลซึ่งมีวิชาชีพ เช่น เป็นแพทย์ วิศวกร ตำรวจ
 - ตามพฤติการณ์ พิจารณาจาก สภาพภายนอก เช่น สภาพถนน สภาพรถ
3. ผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาใช้ไม่

1.4 ผลของการกระทำสัมพันธ์กับการกระทำ

ใช้กับความผิดที่ต้องการผล แยกได้ 2 ทฤษฎี

“ทฤษฎีเงื่อนไข” (The Condition Theory) คือ ถ้าไม่มีการกระทำอันใดอันหนึ่งแล้วผลจะไม่เกิด ถือว่าผลเกิดจากการกระทำอันนั้น แม้ว่าผลจะเกิดจากการกระทำอันอื่นๆด้วยก็ตาม เช่น ก. ขับรถด้วยความเร็วสูงจึงทำให้รถเสียหลัก ชนรั้วเหล็กข้างถนน เป็นเหตุให้คนรอรถประจำทางตาย

“ทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม” (Reasonable Connection) คือ
พิจารณาว่าการกระทำนั้นเหมาะสมที่จะเกิดผลนั้นๆ ขึ้นหรือไม่ ดูจาก
เหตุแทรกแซง โดยพิจารณาว่า “เหตุแทรกแซงนั้นคาดหมายได้หรือไม่”

ถ้าคาดหมายได้ = ผู้กระทำต้องรับผิดชอบ

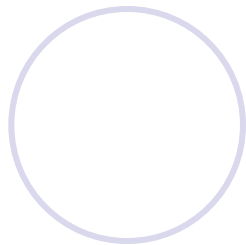
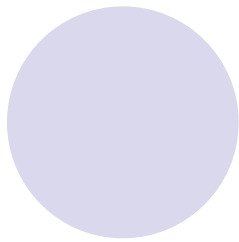
ถ้าคาดหมายไม่ได้ = ไม่ต้องรับผิดชอบ

เหตุแทรกแซงอาจเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ เช่น เกิดจากการที่ผู้เสียหาย
ต้องตัดสินใจหลีกเลี่ยงที่ผู้กระทำก่อนขึ้น ถือว่าคาดหมายได้ หรือเหตุ
แทรกแซงอาจเกิดจากบุคคลที่สามก็ได้ เช่น ยิงผู้เสียหายโดยต้องการฆ่า
แต่ยิงถูกขา นำตัวไปรักษาที่โรงพยาบาล แพทย์ผ่าตัดใช้เครื่องมือไม่
สะอาดทำให้แผลติดเชื้อและตาย เป็นต้น

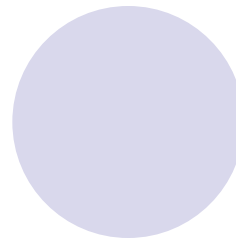
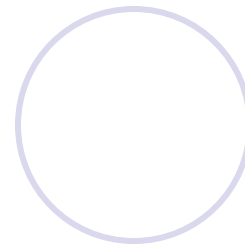
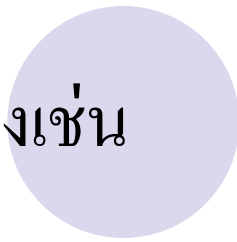

2) ไม่มีก.ม.ยกเว้นความผิด

- การป้องกันโดยชอบด้วยก.ม. มีองค์ประกอบดังนี้
 1. มีภัยอันตรายอันเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อก.ม.
 2. ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง
 3. กระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่น
 4. กระทำไม่เกินขอบเขต

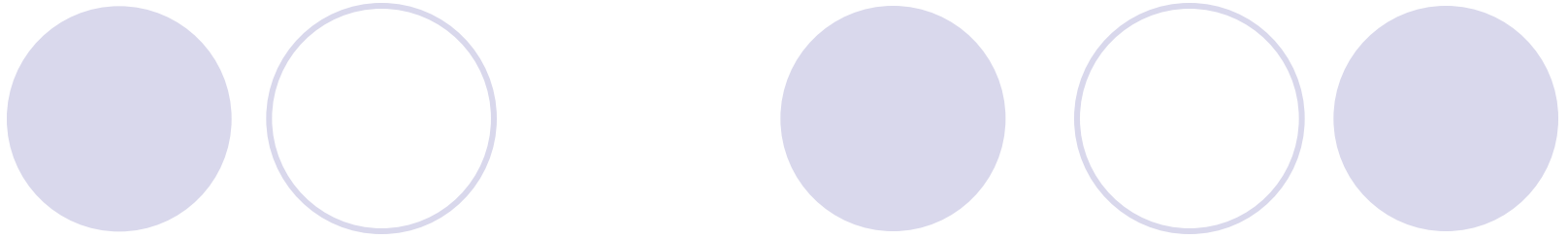
ยกตัวอย่างเช่น

ถ้าเราอยู่บ้านเพียงลำพัง ตกกลางดึก เห็นคนร้ายปีน
เข้ารั้วบ้านเราเข้ามาแล้วพยายามงัดแงะประตูบ้าน ซึ่งถือ
ว่าเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย ถ้าเรามีอาวุธปืนอยู่ก็ใช้
ป้องกันได้ แต่ถ้าคนร้ายเห็นว่าเรามีปืน ก็เกิดความกลัววิ่ง
หนีออกจากบ้านเราไปแล้ว แต่เรายังตามไปยิงจนเสียชีวิต
ไม่ใช่การกระทำเพื่อป้องกันตัว

● ถ้าภัยอันตรายนั้นได้ผ่านพ้นไปแล้ว เราไม่สามารถอ้างสิทธิป้องกันได้

ยกตัวอย่างเช่น คนร้ายมาขโมยทรัพย์สินเงินทองในบ้านเราไปซุกซ่อนในพงไม้ เราตามไปเจอสถานที่ซุกซ่อนแล้วก็เอากลับคืนมาได้ ไม่จำเป็นต้องคัดกรอให้คนร้ายกลับมาแล้วยังทำร้ายหรือฆ่าคนร้าย อย่างนี้อ้างสิทธิป้องกันไม่ได้

หลักความยินยอมของผู้เสียหาย มีหลักเกณฑ์ คือ

- 1. เป็นความยินยอมอันบริสุทธิ์ คือ มิได้เกิดจากการถูกล่อลวง ข่มขู่ หรือ
สำคัญผิด
- 2. ความยินยอมต้องมีอยู่จนถึงขณะกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็น
ความผิด
- 3. เป็นความยินยอมที่ไม่ขัดต่อสำนึกในศีลธรรมอันดีของประชาชน
 - **จารีตประเพณี** เช่น การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา การลงโทษเด็กโดยบิดา
มารดา ครูอาจารย์
 - **การกระทำความผิดของเด็กอายุไม่เกิน 10 ปี**

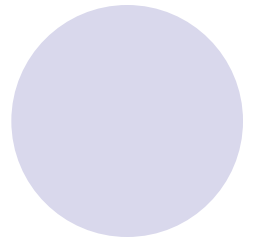
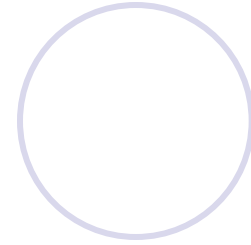
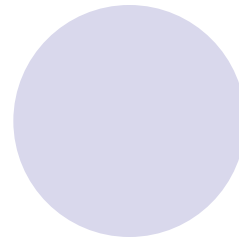
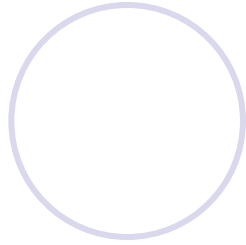
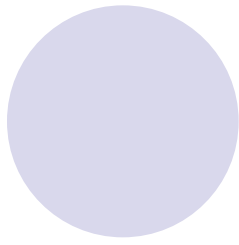
3)

ไม่มีก.ม.ยกเว้นโทษ

- การกระทำความผิดด้วยความจำเป็น มีองค์ประกอบดังนี้
 1. เพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้
 2. เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภยันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นได้
 3. ภยันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้น

- ยกตัวอย่างเช่น มีคนร้ายใช้ปืนข่มขู่ให้เราขับรถพาหลบหนี แล้วพ่วงคนอื่น ถือได้ว่าเรตกอยู่ใต้อำนาจที่บังคับให้เราต้องกระทำความผิด ซึ่งเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้

หรือ เกิดเหตุการณ์ปะทะกัน มีกองกำลังไม่ทราบฝ่ายใช้อาวุธปืนเข้าใส่ผู้ชุมนุม เราเป็นหนึ่งในผู้ชุมนุมที่ไปใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญ โดยสงบและปราศจากอาวุธ ด้วยความตกใจกลัวเราอาจจะวิ่งเข้าไปหลบกระสุนปืนในบ้านของคนอื่น โดยที่เจ้า ของบ้านไม่ได้ให้ความยินยอม ซึ่งเป็น การละเมิดสิทธิการครอบครองเคหสถานของผู้อื่น หรือบุกรุก แต่เราอ้างเหตุความจำเป็นได้

- การกระทำความผิดของเด็กอายุ 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี
- การกระทำความผิดของคนวิกลจริต
- การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ระหว่างสามีกับภรรยา
- การกระทำความผิดตามคำสั่งอันมิชอบด้วยกฎหมายของ
เจ้าหน้าที่
- การกระทำความผิดเพราะเสพของทำให้มีนเมา โดยตนเองไม่รู้
หรือถูกบังคับให้เสพ

1.4 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- เป็นกระบวนการนำผู้กระทำผิดทางอาญามาลงโทษ
- ฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีดังนี้
 1. ผู้ถูกกล่าวหา ตามป.วิ.อ. มี 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 ผู้ต้องหา มีสิทธิดังต่อไปนี้
 1. สิทธิที่จะไม่ถูกจับกุมโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
 2. สิทธิที่จะได้รับแจ้งข้อหาจากตำรวจ
 3. สิทธิที่จะไม่ให้การ
 4. สิทธิไม่ถูกบังคับหรือหลอกให้รับสารภาพ
 5. สิทธิขอประกันตัว
 6. สิทธิขอทนายความจากรัฐ

1.2 จำเลย มีสิทธิดังต่อไปนี้

1. สิทธิในการมีทนายความ การขอประกันตัว
2. สิทธิตรวจสำนวนของศาลและสิ่งของที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน
3. สิทธิได้รับเงินทดแทนกรณีศาลพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยบริสุทธิ์
4. สิทธิพิจารณาคดีอย่างเปิดเผยต่อหน้าจำเลย
5. สิทธิในการอุทธรณ์ ฎีกา
6. สิทธิในการมีล่าม

2. ผู้เสียหาย มี 2 ประเภท

- 2.1 ผู้เสียหายที่แท้จริงหรือผู้เสียหายโดยตรง
- 2.2 ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย

คดีน.พ.วิสูตร บุญเกษมสันติ

3. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

- การจับต้องต้องมีหมายจับ การค้นต้องมีความหมายค้น
- ตำรวจต้องแจ้งข้อหาที่จับและต้องเตือนผู้ต้องหาว่าการตอบคำถามอาจใช้ยืนยันเขาในชั้นศาลได้
- ตำรวจจะขู่หรือจูงใจให้ผู้ต้องหารับสารภาพไม่ได้
- ตำรวจควบคุมหรือขังผู้ต้องหาเฉพาะที่ก.ม.อนุญาตให้ทำได้เท่านั้น

4. พนักงานอัยการ

- เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลและมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งและให้คำปรึกษาด้านก.ม.แก่รัฐบาล

5. ศาล พิจารณาว่าจำเลยที่ถูกฟ้องเป็นผู้กระทำผิดตามฟ้องหรือไม่ และควรรับโทษเพียงใดและมีอำนาจออกหมายอาญา

6.

เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

- มีหน้าที่ดำเนินการกับผู้ต้องจำคุกหรือกักขังตามคำพิพากษา และแก้ไขเยียวยาผู้ต้องโทษให้กลับเป็นพลเมืองดี

1.5 กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

- เป็นก.ม.ที่ว่าด้วยกระบวนการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิหน้าที่ทางแพ่ง

- คดีแพ่งมี 2 ลักษณะ คือ

1. **คดีมีข้อพิพาท** คือ คดีที่มีการโต้แย้งสิทธิ ฝ่ายที่ถูกกระทบสิทธิหรือถูกโต้แย้งสิทธิต้องเสนอต่อศาลโดยทำเป็น “คำฟ้อง” มีคู่ความ 2 ฝ่าย คือ โจทก์-จำเลย

2. คดีไม่มีข้อพิพาท คือ คดีที่มีความจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล มีคู่ความฝ่ายเดียวเรียกว่า “ผู้ร้อง” โดยทำเป็น”คำร้อง” เสนอต่อศาล

- ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งมี 3 ฝ่าย ดังนี้

1. คู่ความ ได้แก่ โจทก์ จำเลย ผู้ร้อง ผู้มีสิทธิกระทำการแทน
ทนายความ ผู้ร้องสอด

2. ศาล ต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณา

3. เจ้าพนักงานบังคับคดี มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- เป็นผู้แทนของเจ้าหนี้ในอันที่จะรับชำระหนี้ หรือ ท.ส.ที่ลูกหนี้
นำมาวางไว้

- ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

- นำท.ส.ที่ยึดหรืออายัดขายทอดตลาด

1.6 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

- เป็นก.ม.ว่าด้วยการจัดองค์การของศาลประเภทของศาล เขตอำนาจศาล องค์คณะผู้พิพากษา และอำนาจของผู้พิพากษา

1.7 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง

เป็นกฎหมายที่บัญญัติความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐ การเกิดของรัฐ สิทธิหน้าที่ของรัฐ ความสัมพันธ์ทางทูต การประกาศสงคราม การยุติสงคราม

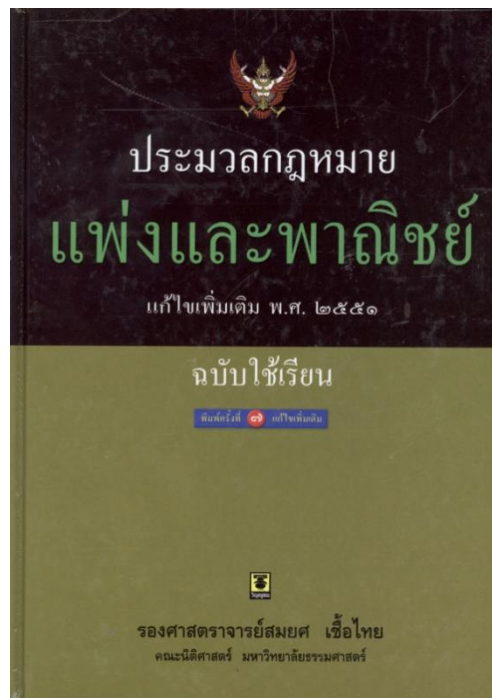
1.8 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา

กฎเกณฑ์ข้อบังคับความสัมพันธ์ระหว่างป.ท.เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาของเอกชน ซึ่งอาจเกิดจากบุคคลของป.ท.หนึ่งกระทำความผิดอาญาแล้วหลบหนีไปอยู่อีกป.ท.หนึ่ง หรือกระทำความผิดต่อเนื่องในดินแดนหลายประเทศ เช่น สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน

2. กฎหมายเอกชน

2.1 กฎหมายแพ่ง

เป็นก.ม.ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนในเรื่องบุคคล
หนี้ ละเมิด ทรัพย์สิน ครอบครัว มรดก

ยกตัวอย่าง ป.พ.พ. บรรพ 5 ครอบครั

การสมรส คือการที่ชายและหญิงสมัครใจเข้ามาอยู่กินฉันสามีภริยา
แบบของการสมรสคือการจดทะเบียนสมรส

เงื่อนไขการสมรส มี 8 ประการ

- 1) ชายและหญิงต้องมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ทั้งสองคน
- 2) ชายและหญิงต้องไม่เป็นคนวิกลจริตหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ
- 3) ชายและหญิงไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตหรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- 4) ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมสมรสกัน
- 5) ชายและหญิงมิได้เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่นอยู่
- 6) ชายหญิงยินยอมเป็นสามีภริยากัน
- 7) หญิงหม้ายจะสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาไม่น้อยกว่า 310 วันนับจากวันที่ขาดจากการสมรสเดิม
- 8) หากชายหรือหญิงเป็นผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอม

2.2

ก.ม.พาณิชย์

- เป็นก.ม.เกี่ยวกับธุรกิจการค้าขายในเรื่องเอกเทศสัญญาต่างๆ เช่น สัญญาซื้อขาย ตัวเงิน ประกันภัย บริษัทห้างหุ้นส่วน

ยกตัวอย่าง ป.พ.พ. บรรพ 3 เอกเทศสัญญา

- สัญญาซื้อขายเด็ดขาด แยกเป็น 2 กรณี

1. สั่งหาริมทรัพย์ 20,000 บาทขึ้นไปต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ มิฉะนั้นฟ้องบังคับคดีไม่ได้

2. อสังหาริมทรัพย์ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ มิฉะนั้นเป็นโมฆะ

สัญญากู้ยืมเงิน

1. สัญญาสมบูรณ์เมื่อมีการส่งมอบเงิน
2. กู้เงินเกิน 2,000 บาทขึ้นไปต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้กู้ หรือผู้กู้ มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีมิได้
3. การชำระเงินต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้กู้
4. จะคิดดอกเบี้ยหรือไม่ก็ได้ ถ้าคิดห้ามเกินร้อยละ 15 ต่อปี

2.3

กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

- เป็นก.ม.ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ของเอกชนซึ่งข้อเท็จจริงมีองค์ประกอบพัวพันต่างประเทศ มีสาระสำคัญ 4 ประการ คือ
 1. กำหนดถึงการแบ่งสรรเอกชนระหว่างประเทศโดยใช้สัญชาติเป็นเกณฑ์
 2. กำหนดการถือสิทธิของเอกชน
 3. กำหนดถึงการขัดกันของกฎหมาย
 4. การพิจารณาแผนกเอกชนต่างประเทศ - กฎหมายอนุญาโตตุลาการ

3. กฎหมายสังคม

- เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อความสงบสุขและความเป็นธรรมในสังคม เช่น ก.ม.แรงงาน ก.ม.ประกันสังคม ก.ม.คุ้มครองผู้บริโภค

4. กฎหมายเศรษฐกิจ

ก.ม.ที่บัญญัติถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อการควบคุม ซึ่งแนวทางส่งเสริมหรือจำกัดการกระทำหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

รูปแบบของก.ม. ทำได้ 2 ลักษณะ

1. มาตรการทางลบ เช่น ก.ม.ป้องกันการผูกขาด ก.ม.ป้องกันการค้ากำไรเกินควร
2. มาตรการทางบวก เช่น ก.ม.ส่งเสริมการลงทุน